

Motivacijski in vedenjski elementi bralne pismenosti

Številne novejšje študije kažejo, da obstaja izrazita povezanost med spretnostmi, stališči, prepričanji, interesi, navadami in vedenjem, povezanimi z branjem, in uspešnostjo samega branja. V raziskavi PISA 2000 je bila denimo povezanost med uspešnostjo branja in bralno zavzetostjo (ki je sestavljena iz stališč, interesov in obnašanja) močnejša od korelacije med uspešnostjo branja in socialno-ekonomskim statusom dijaka (OECD, 2002). Druge raziskave so pokazale, da bralna zavzetost bolj vpliva na razlike v bralnih dosežkih kot katera koli druga spremenljivka razen prejšnjih dosežkov (Guthrie in Wigfield, 2000).

Tako kot za bralno zavzetost tudi za metakognicijo že dolgo velja, da je povezana z bralnimi dosežki (Brown et al., 1983; Flavell in Wellman, 1977; Schneider, 1989, 1999; Schneider in Pressley, 1997), vendar je bila večina dosedanjih raziskav metakognicije predvsem eksperimentalnih. Izhodišča merjenja bralne pismenosti za cikel PISA 2000 so že namigovala na možnost, da bi z raziskavo PISA zbirali informacije o metakogniciji, relevantne za posamezne države. Vendar pa so avtorji zaključili, da na voljo ni ustreznih instrumentov za uporabo v veliki raziskavi, zaradi česar metakognicija ni mogla postati del raziskave bralne pismenosti v letu 2000 (OECD, 1999). Pozneje so razvili primeren instrumentarij (Artelt, Schiefele in Schneider, 2001; Schlagmüller in Schneider, 2006) in s tem poskrbeli, da je bilo raziskavo metakognicije pri branju mogoče vključiti v projekt PISA 2009 in 2012. Torej, bralna zavzetost in metakognicija, ki sta bila v prejšnjih verzijah izhodišč zgolj bežno omenjeni, sta v ciklu raziskave PISA 2009 in 2012 dobili vidnejše mesto in več pozornosti, s čimer se priznava njun pomen na področju bralne pismenosti.